

УДК 657.471:657.6
ББК 65.052.9

Матковський П.Є., Гловацька В.В.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ГОСПОДАРСТВ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку і аудиту,
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57,
тел: 0342596003.

Анотація. У статті розглянуто особливості обліку витрат господарств сільського зеленого туризму. Запропоновано господарствам сільського зеленого туризму здійснювати формування витрат в межах елементів витрат, а також за для одержання повної інформації щодо понесених витрат та одержаних доходів вважаємо за доцільне застосування власниками господарств сільського зеленого туризму, такого бухгалтерського реєстру як “Книга обліку доходів та витрат”, яка буде основою для визначення ними фінансового результату. Власникам господарств варто звертати увагу на положення (стандарту) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 16 “Витрати”.

Ключові слова: сільський зелений туризм, дохід, витрати, елементи витрат, прями витрати, непрямі витрати, діяльність господарств.

Matkovskiy P.E., Glovatskaya V.V.

THE FEATURES OF FUNDS ACCOUNTING OF THE RURAL GREEN TOURISM FARMS

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Accounting and Audit,
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk,
76018, Ukraine,
tel.: 0342596003.

Annotation. The article deals with the features of funds accounting of the rural green tourism farms. The rural green tourism farms have been proposed to carry out generation of the funds within the funds elements, in order to obtain full information on costs and received income we consider it appropriate for the owners of rural green tourism farms to use such an account as “The Record book of income and expenses” that will become the basis for determining their financial results. Owners households should pay attention to Regulation (Standard) of accounting 16 “Expenses”.

Key words: rural green tourism, income, expenses, cost elements, direct costs, indirect costs, activity farms.

Вступ. Політична ситуація, що склалась в Україні вплинула на всі галузі економіки, особливо вразила туристичну індустрію, в т.ч. сільський зелений туризм (СЗТ). Низький попит на відпочинок у господарствах СЗТ українських відпочивальників та практично повна відсутність їх із країн Європи особливо негативно відобразились на сталому розвитку цієї галузі. Як результат, діяльність у даній сфері, стала більш збитковою ніж прибутковою – це насамперед пояснюється витратами, які несуть власники господарств у процесі своєї діяльності. Тому у цей складний для розвитку даної галузі період варто детально дослідити проблематику обліку витрат в господарствах СЗТ.

Теоретичні та методичні питання ведення обліку витрат туристичних підприємств і калькулювання собівартості туристичного продукту розглядали такі вчені, як: З. Балченко, Г. Бургунова, Н. Каморджанова, С. Король, Л. Козирєва, І. Пожарицька, Ю. Рудяк, В. Кузнецов, А. Кліменко, О. Сметанко, Н. Яновська та ін.

Окремі організаційні питання розвитку СЗТ досліджені у працях: В. Васильєва, П. Горішевського, Л. Гути, Л. Забуранної, Ю. Зінька, В. Кафарського, В. Косенка, М. Костриці, Н. Кудли, О. Лендела, В. Липчука, Н. Липчук, О. Моран, М. Рутинського, М. Товта, зокрема облікові аспекти у даній галузі розкриті Т.С. Осадчою. Однак, питання ведення обліку в господарствах СЗТ, зокрема обліку витрат та доходів, визначення фінансових результатів їх господарської діяльності є малодосліджені.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження питань організації обліку та методики обліку витрат господарств сільського зеленого туризму.

Результати. Протягом останніх десяти років в Україні відбувався динамічний розвиток сільського зеленого туризму, здебільшого він був орієнтований на вітчизняного відпочивальника хоча й все частіше спостерігався попит із близького зарубіжжя, зокрема Польщі, Білорусії, Росії та ін. країн. Враховуючи те, що для багатьох власників господарств СЗТ є одним із основних джерел додаткового доходу сільського населення, на сьогоднішній день, в результаті внутрішньополітичного впливу спостерігається негативна тенденція щодо його розвитку. Здебільшого отримані доходи господарств від діяльності СЗТ та понесені ними витрати у процесі діяльності господарств СЗТ не сприяють розвитку даної галузі.

Досліджуючи дане питання, варто зазначити, що при наданні послуг у сфері СЗТ необхідно дотримуватись визначеного порядку щодо формування як доходів так витрат. При цьому формування доходів регламентується п. 10 П(С)БО 15 "Дохід", згідно якого дохід визначають, виходячи зі ступеня завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат цієї операції [1]. Для цього повинна виконуватись наступна умова – можлива достовірна оцінка доходу. Формування доходу у сфері СЗТ здійснюється в результаті реалізації послуг відпочивальникам [2, с. 2134].

Враховуючи низький рівень обізнаності власників господарств СЗТ кожен з них самостійно вирішує завдання щодо організації обліку витрат, їх розподілу та визначення собівартості наданого ними турпродукту, мається на увазі послуги.

Тому за для одержання повної інформації щодо понесених витрат та одержаних доходів власниками господарств сільського зеленого туризму вважаємо за доцільне застосування ними, такого бухгалтерського регістру як "Книга обліку доходів та витрат", яка буде основою для визначення фінансового результату [2, с. 2135].

Також, на нашу думку, власникам господарств варто звернути увагу на положення (стандарт) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 16 "Витрати" та на Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 (НП(С)БО) "Загальні вимоги до фінансової звітності", які слід враховувати при розподілі конкретного складу та характеру понесених ними витрат. Відповідно до П(С)БО 16 "Витрати", ними визнаються витрати певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені [3]. Але якщо їх неможливо пов'язати з доходом певного періоду, тоді вони відображаються у тому звітному періоді, в якому були здійснені. Згідно НП(С)БО 1 під витратами власникам господарств варто розуміти зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу [4].

Відповідно до вищезазначених положень (стандартів) бухгалтерського обліку формування витрат господарствами СЗТ з надання послуг по проживанню без врахування вартості харчування, пропонується нами здійснювати в межах таких елементів [2, с. 2136]:

- матеріальні витрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші витрати.

До складу елементу “Матеріальні витрати” у сфері СЗТ належать витрати на придбання малоцінних і швидкозношуваних предметів (засоби гігієни, миючі засоби тощо);

До елементу “Витрати на оплату праці” відноситься заробітна плата найманих працівників за виконану ними роботу та відпрацьований час;

До складу елементу “Відрахування на соціальні заходи” включається: відрахування на пенсійне забезпечення, відрахування на соціальне страхування по тимчасовій непрацездатності, страхові внески на випадок безробіття.

До складу елементу “Амортизація” включається сума нарахованої амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів.

До складу елементу “Інші витрати” включаються такі витрати: утримання господарства (озеленення території, встановлення альтанок, облаштування відпочинково-розважальних майданчиків, тенісних кортів, майданчиків для гольфу, плавальних басейнів тощо); ремонт, що проводиться будівельними організаціями; сплата податку; комунальні платежі (газ, електроенергія, вивіз сміття).

Зокрема, групування за елементами затрат показує, що використано на формування туристичного продукту, співвідношення окремих елементів затрат в загальній сумі витрат і використовується для вивчення їх структури [5, с. 59].

Також господарські операції, пов'язані із організацією та забезпеченням створення турпродукту СЗТ (послуги) у бухгалтерському обліку відносять до процесу виробництва, а витрати пов'язані з ними до виробничих витрат. Зокрема, по відношенню до об'єкта обліку серед виробничих витрат виокремлюють прямі та непрямі витрати [6]. Варто врахувати те, що туристичний продукт СЗТ формують основні послуги, що передбачають: проживання і харчування та додаткові – фізкультурно-оздоровчі, транспортні, екскурсійні, культурно-видовищні послуги та ін., останні надаються за окрему оплату і можуть надаватись іншими господарствами чи організаціями тощо. Тому при формуванні турпродукту СЗТ, до прямих виробничих витрат будуть віднесені ті, які безпосередньо пов'язані з виробництвом тобто формуванням послуги. До них належать: витрати на сировину та основні матеріали, заробітна плата найманих працівників за виконану ними роботу та відпрацьований час, відрахування на соціальні заходи тощо.

Крім розглянутих вище прямих виробничих витрат, у процесі формування турпродукту СЗТ виникають непрямі виробничі витрати, до них слід віднести:

- витрати на оплату праці найманих працівників, що формують здебільшого додаткові послуги, якщо розрахунок проводиться за погодинною системою оплати – це може бути оплата праці екскурсовода, гίδα, інструктора по гірськолижному спорту чи по плаванню тощо, тобто особі, що працює дві чи три години денно;
- відрахування на соціальні заходи цим працівникам;
- амортизація меблів, предметів інтер'єру та інших основних засобів виробничого призначення, тобто ліжок, крісел, кухонного інвентарю тощо;
- амортизація нематеріальних активів виробничого призначення, зокрема спеціального програмного забезпечення тощо;
- вартість канцелярських товарів, візиток та інших матеріалів, що використовуються за виробничим призначенням;

– вартість послуг сторонніх організацій, пов’язаних із забезпеченням виробничого процесу;

– інші непрямі виробничі витрати, до них слід віднести втрати від псування відпочивальниками матеріальних цінностей, зокрема, розбитий посуд, знищений килим тощо.

Вищенаведені витрати є підставою для визначення ціни на проживання в господарствах СЗТ їх власниками.

Висновки. Узагальнюючи результати проведеного нами дослідження, на нашу думку, власникам господарств СЗТ для одержання повної інформації щодо понесених витрат та одержаних доходів вважаємо за доцільне застосування ними, такого бухгалтерського реєстру як “Книга обліку доходів та витрат”. Також власникам господарств СЗТ слід здійснювати відображення повної інформації щодо одержаних доходів та понесених витрат в межах елементів з метою достовірного визначення кінцевого фінансового результату, а при формуванні турпродукту (послуги) варто враховувати розподіл виробничих витрат на прямі і непрямі.

1. П(С)БО 15 “Дохід” затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. №290 (із змінами і доповненнями, останні з яких унесено наказом МФУ від 25.09.2009 р. № 1125).
2. Гловацька В.В. Особливості визначення фінансових результатів діяльності господарств сільського (зеленого) туризму / В.В. Гловацька // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Вип. 264: В 9 т. Т. 8 – Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. – С. 2132–2139 (0,48 д.а.).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” : за станом на 31 грудня 1999 р. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 12. – (Нормативний документ Міністерства фінансів України).
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
5. Балченко З. А. Бухгалтерський облік в туризмі і готелях / З. А. Балченко. – К. : Ліра-К, 2008. – 276 с.
6. Король С. Облік витрат туристичного підприємства Вісник КНТЕУ 4/2011 [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011>

References

1. P (S) 15 “Revenue” approved by the Ministry of Finance of Ukraine on November 29, 1999 p. № 290 (as amended, the latest of which is supplied by order of the MFP from 25.09.2009. № 1125).
2. Glovatska, V.V. “Features of determining the financial performance of farms rural (green) tourism.” *Economy: problems of theory and practice* 264 (2010) : 2132-2139. Print.
3. “Regulation (Standard) 16 “expense” as of December 31, 1999” *Accounting and Auditing* 12 (2002). Print.
4. The national provisions (Standard) 1 "General requirements for financial reporting" [electronic resource]. Web. <<http://zakon2.rada.gov.ua/>>.
5. Balchenko, Z.A. *Accounting in tourism and hotels*. Kyiv: K-Lear, 2008. Print.
6. Korol, S. “Cost Accounting tourist enterprise” *KNTEU Bulletin* 4(2011). Web. <<http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011>>.

Рецензенти:

Якубів В. М. – доктор економічних наук, професор кафедри обліку і аудиту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Шеленко Д.І. – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.